

Asia: VN/2932/2021-VM-2

## **Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi väestötietojärjestelmästä annetun valtioneuvoston asetuksen 2 §:n muuttamisesta**

### Kysymykset

#### **1. Lausunnonantajan toimiala**

Jokin muu toimiala, mikä? [Järjestötoiminta]

#### **2. Pykäläluonnosta ja asetuksen suunniteltua voimaantuloajankohtaa koskevat huomiot:**

##### **Pykäläluonnosta ja asetuksen suunniteltua voimaantuloajankohtaa koskevat huomiot:**

Uudistukselle esitetty aika (voimaan 1.1.2023) on varsin lyhyt. Vaikka tunnuksen muutos itsessään on pieni, sen laaja sovellettavuus ja lyhyt toimeenpano-aika herättävät huolen siitä, ehditäänkö uudistus saada kaikilta osin valmiiksi ja järjestelmät yhteensopiviksi ja toimintavarmiksi niin, ettei mahdollisista järjestelmäpulmista aiheudu yksilöiden palveluihin ja oikeusturvaan vaikuttavia viivästyksiä.

#### **3. Asetuksen vaikutukset**

##### **a. Arvioi asetuserämuutoksesta aiheutuvat kokonaiskustannukset organisaatiossanne: (euromääräinen arvio kokonaiskustannuksista yhtenä lukuna, HUOM: ei perusteluja tähän kenttään):**

1500 euroa

##### **b. Mikä osuus edellä mainitusta kokonaiskustannuksesta aiheutuu ostopalveluista (euromääräinen arvio ostopalvelujen osuudesta yhtenä lukuna, HUOM: ei perusteluja tähän kenttään):**

1000 euroa

##### **c. Edellä kohtiin a ja b annettujen kustannusarvioiden perustelut ja mahdolliset lisätiedot:**

SOSTE on valtakunnallinen sosiaali- ja terveysalan kattojärjestö, jonka jäseniä ovat valtakunnalliset sosiaali- ja terveysalan yhdistykset ja säätiöt (jäljempänä ”järjestöt”). SOSTElla ei ole henkilöjäseniä

eikä sellaista toimintaa, johon osallistuvia yksilöitäisiin henkilötunnuksin. Henkilötunnukset ovat käytössä henkilöstö- ja palkkahallinnon rekistereissä. Volyymitaan tämä tarkoittaa SOSTEn kokoisella työnantajalla noin 50 ihmisen tietoja ainakin neljässä eri rekisterissä.

Näitä rekistereitä hallinnoidaan järjestelmällä, jonka käyttöoikeudesta maksetaan ulkoiselle järjestelmätoimittajalle. SOSTE ei siis itse päivitä järjestelmää, vaan se on kyseisen järjestelmätoimittajan vastuulla. Tästä koituu SOSTELLE kustannuksia välillisesti mahdollisesti korotettavien palvelumaksujen muodossa. Suoranaista arvioon perustuvaa tietoa näistä kustannusvaikutuksista ei tällä hetkellä ole saatavissa. Siksi edellä kohdissa 3 a ja 3 b esitettyihin lukuihin tulee suhtautua varauksella.

Tietojen syöttäminen ja päivittäminen rekistereihin on SOSTEn vastuulla ja tapahtuu manuaalisesti. SOSTELLE uudistuksesta koituva työmäärä ja tästä koituvat kustannukset riippuvat siitä, johtaako uudistus mainittujen rekisterien manuaaliseen päivitystarpeeseen.

Lähtökohtaisesti voitaneen ajatella, että järjestelmätoimittaja huolehtii siitä, että rekistereissä jo olevat tiedot säilyvät niissä ennallaan tai että ne siirretään uudistettuihin rekistereihin automaattisesti päivityksen yhteydessä. Tällöin SOSTEn vastuulle jäisi omalta osaltaan sen varmistaminen, että näin todella tapahtuu ja mahdollisten tähän liittyvien pulmakohtien selvittäminen yhdessä järjestelmätoimittajan kanssa.

Koska uusia henkilötunnuksia tullaan myöntämään vähitellen vain sitä mukaa, kun nykyiset henkilötunnukset loppuvat, uusimuotoisten tunnusten käyttöönotosta tai käsittelystä ei itsessään odoteta aiheutuvan SOSTELLE merkittävää työtä tai kustannuksia.

Ottaen huomioon kaikki eri järjestelmät, joita uudistetaan samaan aikaan (mukaan lukien eri viranomaisrekisterit, kuten esimerkiksi tulorekisteri ja työeläkerekisteri) ja joiden tulee olla keskenään yhteensopivat, voitaneen kuitenkin olettaa, että yhteensovittamiseen tulee liittymään haasteita, jotka aiheuttavat jonkin verran työtä kaikille organisaatioille.

#### **d. Muut asetuksen vaikutuksia koskevat huomiot:**

Vaikka vaikutukset SOSTEn osalta eivät ole kovin suuret, uudistuksella voi olla isojakin vaikutuksia monen, etenkin pienen, järjestön toimintaan, mikäli niiden toiminta edellyttää sosiaaliturvatunnusten käsittelyä suuremmassa mittakaavassa.

Selvimmän uudistuksen vaikutukset kohdistuvat sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottaviin järjestöihin. Vuonna 2021 tehdyn selvityksen mukaan Suomessa oli marraskuussa 2020 yhteensä 869 järjestömuotoista sosiaali-, varhaiskasvatus- ja terveyspalvelujen tuottajaa. Sosiaali- ja varhaiskasvatuspalveluja tuotti 784 järjestöä kaikkiaan 1591 toimintayksikössä ja terveyspalveluja 193 järjestöä 297 toimintayksikössä. Yhteensä 108 järjestöä tuotti sekä sosiaali- ja varhaiskasvatuspalveluihin että terveyspalveluihin kuuluvia palvelumuotoja.

Nämä sosiaali- ja terveyshuollon palveluja markkinoille tuottavat järjestöt rinnastuvat pitkälti vastaaviin yritysmuotoisiin toimijoihin. Niiden asiakastietojärjestelmissä käytetään varsin yleisesti henkilötunnuksia asiakkaiden yksilöinnissä. Järjestelmien tulee olla yhteensopivia palveluja ostavien viranomaisten järjestelmien kanssa ja tiedon kulkea näiden välillä. Toimintavarmuudelle on erityisiä vaatimuksia. Myös henkilöstön perehdyttämiseen ja ohjeistuksen päivittämiseen on panostettava, jotta välimerkin merkitys tiedostetaan ja sen mahdollisista virhekirjauksista aiheutuvilta riskeiltä

vältytään. Järjestömuotoisille sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottajille uudistuksesta koituvat kustannukset vastaavat muiden yksityisten palveluntuottajien kustannuksia.

#### 4. Muut huomiot asetusluonnokseen tai perustelumuistioon:

##### **Muut huomiot asetusluonnokseen tai perustelumuistioon:**

Perustelumuistion nojalla SOSTE katsoo, että esitetty uudistus on perusteltu ja sen hyödyt ovat haittoja suuremmat. Uudistuksesta etenkin pienimmille yhdistyksille mahdollisesti aiheutuvat ylimääräiset kustannukset tulisi kompensoida esimerkiksi tätä tarkoitusta varten myönnettävillä kohdennetuilla avustuksilla tai yleisavustusten määräaikaisilla korotuksilla.

Väätäminen Kirsi  
SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry